

„Megér egy misét”

avagy áttekintés a magyar öntőnapokról kettős jubileuma alkalmából

Az öntőnapok az OMBKE többnapos, ún. nagyrendezvényei közé tartozik. 1948 előtt ilyesminek nem volt hagyománya, mert az egyesületnek alapításától 1948-ig csak vidéki szervezetei, ún. osztályai voltak, mint például a Selmezbányai Osztály, a Máramarosi Osztály, később a Budapesti Osztály stb. A tagság, a bányászok és a kohászok közösen látogattak egy-egy bányászati vagy kohászati témájú előadást. Ezeket – Budapesten is – gyakran követették a fehér asztal melletti összejövetelek, sokszor a családtagok kíséretében, pl. a Kárpátiában. Országos rendezvények általában csak a közgyűlések voltak. 1948-ban a Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezetéből megalakult a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége, az MTESZ, mint a tudományos egyesületek összefogó és ellenőrző szervezete. Az MTESZ javaslatára kezdtek el megalakítani az egyesületek a szakmák szerint tagozódó alszervezeteket, a szakosztályokat.

1949 elején az OMBKE-n belül három szakosztály alakult: a Bányászati (ebből vált ki később az Olajbányászati), a Vaskohászati és az Alumínium (később ez kapta a Fémkohászati nevet). A Vaskohászati szakosztályon belül még az évben megalakult kb. 80 fővel az Öntődei tagozat. 1952-ben ebből önállósult az Öntődei (később Öntészeti) szakosztály, melynek létszáma ekkor már 250 fő volt, de 1958-ban – az erőltetett tagtoborzás visszahatásaként – ismét csak 140 fő, 1963-ban azonban már 230 fő. Mi voltunk mindig az egyesület legkisebb szakosztálya, míg meg nem alakult az Egyetemi osztály.

Biz ily kis létszámmal nehezen lehetett megszervezni egy nagyrendezvényt. Az első többnapos öntészeti szakmai konferenciát, a Magyar Öntőnapokat* (MÖN) 1959-ben Budapesten tartottuk meg április 6–7-én, így szám nélkül. Az I. számot csak később, visszamenőlegesen kapta meg, amikor a rendezvény már rendszeressé vált. Most 2009 őszén Tapolcán tehát kettős jubileumról emlékezhettünk

meg a megnyitón és a szakestélyen is. Fél évszázaddal ezelőtt tartottuk az első öntőnapot, és most rendezte meg szakosztályunk a jubileumi huszadikat.

Ez alkalmából érdemes megemlékezni röviden a húsz öntőnapról, annál is inkább, mert területi korlátok miatt a 2002-ben megjelent „50 éves az OMBKE Öntészeti Szakosztálya” c. jubileumi kiadványunkban az nem volt teljes. Vegyük sorjában:

(I.) Magyar Öntőnapok, Budapest, Technika Háza, 1959. április 6–7.

Ennek jelentőségét jól szemlélteti, hogy az akkori Öntőde c. folyóirat egy teljes számot, azaz 24 nyomtatott oldalt szentelt a rendezvénynek, 52 fotó kíséretében. A rendezvényt a lap szerkesztője, *Varga Ferenc* ismertette, a kiállítást – külön cikkben – *Szilágyi Imre*. Ez volt a szakosztály első nagyrendezvénye, amely már külföldi résztvevőket is megmozgatott. A nyitóülés elnökségében foglalt helyet *Szele Mihály*, az OMBKE elnöke, *Martos Ferenc*, az OMBKE főtítkára és *Szász József*, szakosztályunk elnöke. A megnyitóbeszédet *Szele* professzor tartotta, a nyitóelőadást pedig „115 éves hazánk legrégebbi öntődéje” címmel *Bánhegyi László* (ebben *Ganz Ábrahám* öntődjéről volt szó, a mai Öntődei Múzeumról). A rendezvény helyszíne a Szabadság téri Tözsdepalota, az akkori Technika Háza volt. A résztvevők: kb. 300 magyar és 21 külföldi. Három szekcióban 17 magyar és 14 külföldi előadás hangzott el. Ezek nagy része az Öntőde 1959. évfolyamában meg is jelent. A résztvevők 8-án a győri vagonjárái öntődét, 9-én a Kőbányai Vas- és Acélöntődét (Kövác) és a Csepel Művek Vas- és Acélöntődét, 10-én a külföldiek a Vasipari és a Fémipari Kutató Intézetet (Vaskut és Fémkut) látogathatták meg. A Csepel Művek Műszaki Klubjában öntődei kiállítás nyílt. A záróbeszédet *Herczeg Ferenc* miniszterhelyettes olvasta fel, nagy elismeréssel szólva a rendezvényről. Tíz tagtársunknak a Kohászat Kiváló Dolgozó-

■ 1. kép. Az első (akkor még szám nélküli) Magyar Öntőnapok plakettje

ja kitüntetését, négy főnek pedig Miniszteri Elismerő Oklevelet adott át. *Varga Ferenc*nek, az Öntőde szerkesztőjének munkáját z. *Zorkóczy Samu*-emlékéremmel ismerték el. Minden résztvevő bronz emléklapettet kapott (1. kép). Már eme első nagyrendezvényünknek jó volt a bel- és külföldi visszhangja.

II. Magyar Öntő Napok, Budapest, Technika Háza, 1961. IX. 18–20.

A nyitóülés elnökségében helyet foglalt *Csergő János*, kohó- és gépipari miniszter, *dr. Lévárdi Ferenc*, az OMBKE elnöke, *Selmeczy Béla*, az OMBKE főtítkára, *Szele Mihály* és *dr. Verő József* alelnökök, *Sáfrán László* szakosztályelnök. A rendezvény nyitóbeszédét *Csergő* miniszter tartotta. A kongresszuson 20 magyar és 10 külföldi referátum hangzott el. A Technika Háza kupolatermében öntvénykiállítást rendeztek. A MÖN negyedik napján a résztvevők megtekinthették a Kövác, az Április 4. Gépgyár és a Csepel Művek öntődét és a Vaskutat. A forróseles kupolókemencéről kerekasztal-megbeszélést tartottak, ahol felvetődött egy „Kupoló munkabizottság” megszervezésének szükségessége. Az Öntőde utólag 11 oldalon ismertette a rendezvényt, az összes előadás részletes összefoglalójával. A külföldi vendégek részére diósgyőri látogatást és a Kárpátiában vacsorával egybekötött ismerkedési estet biztosítottak. A lap ismertette a II. MÖN szervezőinek névsorát, itt is örö-

* A rendezvény neve helyesen írva: Magyar öntőnapok (de pl. XX. magyar öntőnapok) a fél évszázad folyamán különféle képpen alakult. Igyekeztünk megtartani a korabeli írásmódot.

kítsük meg: *Hajdú Lajos, Hauer Alfréd, Horváth László, Küstel Alfréd, Maréchal Károly, Solti Márton és Vörös Árpád*. Őket utólag jutalomban részesítették.

III. Magyar Öntő Napok, Budapest, Ganz-MÁVAG Kolónia, 1964. IV. 6–9.

A kongresszus nyitóülésén jelen volt *Óvári Antal*, az OMBKE főttkára, és többek között *Fürtös Ferenc*, a Ganz-MÁVAG műszaki igazgatója. *Gagy Pálffy András* id., az OMBKE alelnöke üdvözölte a megjelenteket, a plenáris előadást pedig *Szende György*, a Gépipari Technológiai Intézet osztályvezetője tartotta. 325 hazai résztvevőn kívül 13 országból 64 külföldi kolléga vett részt, közülük 14 fő vendégként. 35 előadás hangzott el, ebből 15 külföldi előadótól. Több külföldi cég gyáráról, termékeiről filmet vetített. Sok magyar és több külföldi cég termékei a művelődési házban létrehozott kiállításon voltak láthatók. Szerveztek két vitadélutánt is (az egyiket *Levi, L. I.* moszkvai professzor vezetésével; a másikat a baráti országok II. precíziós öntészeti szemináriumáról.) Ezt követően a MÁVAG és a Csepel Művek precíziós öntödébe szerveztek üzemlátogatást. A külföldiek részére a Margit-szigeti Nagyszállóban rendeztek fogadást. A résztvevők bronz emlékplakettet is kaptak, miként az előző MÖN résztvevői is. A rendezvényen szerepelt a MÁVAG híres „Acélhang” kórusa is. A záróülésen Sáfár László szakosztályelnök méltatta a rendezvényt. Vörös Árpád szakosztálytitkár a külföldi kapcsolatokat ismertette, köztük a testvéri lengyel egyesülettel, a STOP-pal kötött szerződést. A befejező rendezvény a miskolci tanulmányút volt (NME, LKM, Őskohó). A szervezőbizottságot Maréchal Károly vezette, titkára *Gál Zoltán* volt.

IV. Magyar Öntő Napok, Budapest, Technika Háza, 1966. X. 18–21.

A nyitóülés elnökségében helyet foglalt *dr. Horgos Gyula* kohó- és gépipari miniszter, *dr. Kocsis József* kohászati miniszterhelyettes, *dr. Gyulay Zoltán*, az OMBKE elnöke, *Pilster Pál*, az OMBKE főttkára. A megjelenteket *Horváth Ferenc* szakosztályelnök, majd *Gyulay* professzor, *Horgos* miniszter, *Kocsis* miniszterhelyettes, végül a külföldiek nevében *Ivanov, D. P.* professzor köszöntötte. A rendezvényen 448 regisztrált hazai és 14 országból 92 külföldi szakember vett részt. 18 magyar és 22 külföldi előadás

hangzott el az öntészeti technológiák és az egészségvédelem területéről. A külföldiek külön szekcióban ismertették termékeiket kilenc, ún. információs előadással. Az arra jelentkezők 21-én a Dunai Vasművet és a Balatont keresték fel. A záróülésen sokévi munkájáért Sáfár László z. Zorkóczy Samu-emlékérmét kapott. Különben ő volt a rendezvény főszervezője, segítője *Felner Sándor*, *Görög Márton*, Szilágyi Imre és *Tarján Béla* voltak, majd a feladatkört *dr. Farkas I. Zoltán* vette át, segítői voltak *Benyovszky Móric*, *Pintér András* és *Máthé György*. Minden résztvevő megkapta a IV. MÖN bronzplakettjét.

V. Magyar Öntő Napok, Budapest, Technika Háza, 1969. V. 27–30.

A megnyitó beszédet alelnökünk, *dr. Verő József* tartotta, majd *Horváth Ferenc* szakosztályelnök üdvözölte a megjelenteket. *Verő* professzor kiemelte, hogy a MÖN történetében ez az első eset, hogy hivatalosan csak magyar előadások hangzanak el, és ez a 43 előadás egyben eddigi csúcis, ami a hazai öntők aktivitását jellemzi. A két aktív szakcsoport (a fémöntészeti és a mintakészítő) külön-külön szekciót szervezett 13, illetve öt előadással. A kb. 300 hazai és 20 külföldi résztvevő összesen öt szekcióban követhette az előadásokat, így a vasolvasztás szekcióban 14, a formázás és magkészítés szekcióban hat, míg az általános technológiák szekcióban öt előadás hangzott el. Programon kívül azonban három külföldi kolléga is tartott referátumot. A jelentősebb előadásokat az Öntöde utólag közölte. Az első este kb. 100 fő részvételével fogadás volt. 30-án kb. 140 résztvevő a Kecskeméti Kádogyárt kereste fel. A résztvevők most is bronzplakettet kaptak. A szervezőbizottság vezetője *Benyovszky Móric* volt, akit *Bakó Károly* váltott, helyettese *Györök György* lett. A külföldi vendégek részére az egyik este a Vár egyik éttermében vacsorával egybekötött baráti beszélgetést is tartottak.

VI. Magyar Öntő Napok, Győr, Technika Háza, 1971. V. 11–14.

Ez volt az első vidéki öntőnap. Megnyitóülésén jelen volt *dr. Gyulay Zoltán* egyesületi elnökünk. Ő tartott nyitó méltatást, majd *dr. Cserniczky Gyula*, Győr tanácselnöke üdvözölte a megjelenteket. Az előadók első ízben felkértek voltak, akik előadásait három szekcióban tartották: az A-szekcióban hetet, a B-ben nyolcat és a

C-ben hetet. A résztvevők száma 350 fő volt, közülük több mint 70 külföldi. Ezen a konferencián rendeztek először nemzetközi diáktalálkozót, 40 magyar és külföldi fiatal részvételével. A VI. MÖN mottója: „Korszerű öntvénygyártással a járműipar fejlődéséért”. Sikeresnek bizonyult a pannonhalmi kirándulás. Rendeztek helyi járműipari öntvénykiállítást, s a résztvevők meglátogatták a Vagongyár öntödéjét, kovácsológárát és motorgyárát. Mindenki megkapta az előadások anyagát és a rendezvény plakettjét. A sikeres konferencia szervezői *Szj Zoltán* és *Bakó Károly* voltak.

VII. Magyar Öntő Napok, Miskolc-Egyetemváros, 1973. VIII. 28–30.

A megnyitóülésen részt vett – többek között – *dr. Horgos Gyula* kohó- és gépipari miniszter, *dr. Dobos György*, az OMBKE elnöke, *dr. Verő József* akadémikus, *dr. Simon Sándor*, az egyetem rektora és *dr. Énekes Sándor*, az LKM vezérigazgatója. *Dr. Dobos György* üdvözölte a 70 hazai vállalat és intézmény dolgozóit, majd *dr. Horgos Gyula* nyitóelőadásában („Öntészetünk időszerű kérdései”) elmondta, hogy hazánk 140 vállalatában 208 termelőhelyen folyik öntvénygyártás, és hogy az öntőknek a közelmúltban ötnapos munkahetet és 6–8% béremelést biztosítottak. Megemlítette, hogy átadták a héjformázással dolgozó Borsodnádasi Acélöntödét. A külföldiek 11 országból érkeztek. Három szekcióban 34 előadás hangzott el, ebből 12 külfölditől. Kiállítást is rendeztek 15 hazai cég és intézmény termékeiből. Volt kerekasztal-megbeszélés, filmvetítés és két külföldi információs előadás. *Szende György* és *Szilágyi Imre* nyitóelőadását, „Az öntvénygyártás fejlődésének tendenciái” címűt, távollétükben *dr. Vörös Árpád* olvasta fel. A szervezőbizottság vezetője *Györök György* volt. A résztvevők számát nem adták meg.

VIII. Magyar Öntő Napok, Budapest, Technika Háza, Kossuth Lajos tér, 1975. V. 12–15.

A rendezvényt, melynek „Hatékony öntödei fejlesztéssel, üzemvezetéssel és környezetvédelemmel az V. ötéves terv sikeréért” volt a mottója, *dr. Vörös Árpád* szakosztályelnök nyitotta meg és ő is zárta be. A rendezvényen 76 vállalat 300 szakembere és 7 ország 28 küldötte vett részt. A külföldiek öt előadást tartottak, a hazai szakemberek 25-öt. A plenáris ülés után három szekcióra tagozódott a prog-

ram: az A-szekcióban a műszaki fejlesztés problémáival 11 előadás foglalkozott, a B-szekció témája az öntödei üzemvezetés volt hat előadással, míg a C környezetvédelmi szekcióban öt előadás szerepelt. Sor került négy egyetemről jött fiatalok nemzetközi diáktalálkozájára is. Az előadások anyaga külön kiadványban jelent meg. 14-én délelőtt a Csepel Vas- és Acél-öntödék fogadta a látogatókat, majd az Öntödei Múzeumban dr. Vörös Árpád nyitotta meg a 20 cég és intézmény anyagából összeállított „A magyar szocialista öntészet 30 éve” c. kiállítást. Új és külön színt volt a nyugdíjas találkozó. Tíz szervező kapta meg a Kohászat Kiváló Dolgozója kitüntetését. A szervezőbizottság vezetőjének szerepét dr. Kovács Tibor vállalta magára (2. kép).

IX. Magyar Öntőnapok, Kecskemét, Technika Háza, 1979. IV. 26–28.

A nyitóülésen részt vett dr. Nagy Zoltán, az OMBKE főtitkára és dr. Prohászka János akadémikus, aki a plenáris ülés előadását is tartotta. Az öntőnapot a helyi MTESZ titkára, Szabó Lajos köszöntötte. A 277 résztvevőből 14 volt külföldi és 16 hallgató. A metallurgiai szekcióban tíz, a formázástechnikai szekcióban hét, míg az általános kérdések szekciójában (ide tartoztak a fémöntészeti témájú előadások is) kilenc előadást tartottak. A programban szerepelt még kiállítás, nemzetközi diákszeminarium és nemzetközi tanácskozás NDK-beli, lengyel, bolgár és magyar részvétellel. A gyár-

látogatást a ZIM (Zománcipari Művek) Kecskeméti Kádgyárába szervezték, ahol 140 fő jelent meg.

X. Magyar Öntő Napok, Székesfehérvár, Technika Háza, 1982. IV. 22–24.

A nyitóülés elnökségében részt vett – többek között – Csicsay Albin, az OMBKE főtitkára, dr. Kovács Dezső szakosztályelnök és dr. Nándori Gyula professzor (3. kép). Az öntőnapokat Kovács Dezső nyitotta meg. A plenáris ülésen Soltész István egyesületi elnökünk előadását távolléte miatt dr. Vörös Árpád tartotta meg, majd dr. Prohászka János akadémikus előadása következett.

A konferencián 257 hazai és 34 külföldi szakember vett részt. Három szekcióban 32 tudományos és hét információs előadás hangzott el. Az egyetemi hallgatók nyolc dolgozatukat ismertették. A kiállításon négy hazai és három külföldi cég anyaga szerepelt.

Az üzemlátogatásokra a Székesfehérvári Könnyűféműben, a Csepel Művek Féműve Székesfehérvári Gyáregységében (Nehézfémöntöde) és a Szerszám-gépipari Művek Köszörűgépgyára vasöntödéjében volt lehetőség. Ez alkalomra jelent meg az esedékes Öntészeti naptár, és dr. Varga Ferenc 1979-ig terjedő összefoglalója a szakosztály nagyrendezvényeiről. A résztvevők most is megkapták a már hagyományossá vált bronz emléklapok. A záróülésen dr. Kovács Dezső és Szij Zoltán értékelték a rendezvényt, mely-

nek főszervezője Szombatfalvy Rudolf és Benyovszky Móric volt.

XI. Magyar Öntő Napok, Sopron, KPVDZS üdülő, 1985. V. 29–31.

A nyitóülés elnökségében helyet foglalt dr. Soltész István miniszterhelyettes, az OMBKE elnöke, dr. Csicsay Albin, az OMBKE főtitkára, dr. Nándori Gyula professzor, az egyesület alelnöke és dr. Kovács Dezső, a szakosztály elnöke, utóbbi nyitotta meg a konferenciát. A plenáris ülés előadója Soltész miniszterhelyettes és dr. Nándori Gyula professzor volt. A 350 hazai és 50 külföldi résztvevő 34 hazai és nyolc külföldi szakmai, valamint négy információs előadást hallgathatott meg. A nemzetközi diákszeminarium programjában nyolc referátum szerepelt. Megtartották a szocialista országokban működő öntő egyesületek vezetőinek tanácskozását. Volt újítási börze poszter formájában és termékbemutató. A résztvevők az Öntödei Vállalat Soproni Vasöntödéjét tekinthették meg. A jelenlévők kézhez kapták az előadásokat tartalmazó kiadványt és az emléklapok. A záróülésen Benyovszky Móric szakosztály-alelnök méltatta a rendezvényt és Kovács László terjesztette elő a határozati javaslatot. A főszervező dr. Lengyel Károly volt.

XII. Magyar Öntő Napok, Balatonaliga, Pártüdülő, 1988. X. 6–8.

A megnyitó elnökségében Soltész István egyesületi elnök, dr. Vörös Árpád ipari mi-

■ 2. kép. A VIII. Magyar Öntő Napok (MÖN) szervezőbizottságának tagjai (Lengyel Károly, Lengyelné Kiss Katalin, Siklér Tibor, dr. Nándori Gyula, dr. Kovács Tibor, a szervezőbizottság vezetője, Lathwesen László, Tóth Andrásné, Vitézy Tamás és Vásárhelyi Dezsőné)

■ 3. kép. Dr. Nándori Gyula professzor előadását tartja a X. Magyar Öntő Napokon

■ **4. kép.** Dr. Szabó Zsolt fővédnök és Szombatfalvy Rudolf az asztalnál. A megnyitóbeszédet az OMBKE elnöke, dr. Fazekas János tartotta, mellette Dr. Bakó Károly

■ **5. kép.** Dr. Besenyei Lajos, a Miskolci Egyetem rektora üdvözli a XVI. MÖN résztvevőinek egy csoportját. A rektor mellett dr. Sohajda József szakosztályelnök

niszterhelyettes és OMBKE alelnök, dr. Bakó Károly egyesületi főtítkárhelyettes, dr. Horváth Ferenc szakosztályelnök, Szombatfalvy Rudolf alelnök és dr. Lengyel Károly, a szervezőbizottság elnöke vett részt. A plenáris ülést Szombatfalvy Rudolf és Horváth Ferenc nyitotta meg, a plenáris előadást dr. Vörös Árpád tartotta „Az öntődék lehetőségei az ipari megújulásban” címmel. A 240 hazai és a 10 országból való 44 külföldi résztvevő 22 hazai és 3 külföldi szakmai, valamint 10 külföldi információs előadást hallgathatott meg. A program része volt még kerekasztal-megbeszélés, KGST munkabizottsági ülés, valamint nemzetközi diáktalálkozó hét előadással. A zárót és határozati javaslatot Szombatfalvy Rudolf és Kovács László mondta el. Üzemlátogatás ez alkalommal nem volt.

XIII. Magyar Öntő Napok, Salgóbánya, 1993. X. 7–8.

A plenáris ülésen, amit Szombatfalvy Rudolf szakosztályelnök nyitott meg, 15 előadás (5 magyar és 10 külföldi) hangzott el. Másnap a konferencia két szekcióban zajlott: az A-szekcióban hat előadás (ebből kettő külföldi), a B-szekcióban nyolc. Az utóbbit kizárólag a Miskolci Egyetem Öntészeti Tanszékének dolgozói tartották dr. Szalay Gyula tanszékvezető vezetésével. A konferencián 146 fő volt jelen. Termékeit nyolc külföldi cég állította ki. A külföldiek nyolc országból érkeztek. A lapokban igen rövid beszámoló jelent meg a MÖN-ről, üzemlátogatásról és a szerve-

zőkről nem tesz említést. Többek visszaemlékezése szerint a szervezést Szombatfalvy Rudolf és dr. Ládai Balázs vállalta magára, üzemlátogatás pedig a Salgótarjáni Vasöntöde és Tűzhelygyárban volt. Kétségtelen, hogy az öntőnapok sorában az iparban bekövetkezett recesszió miatt ez volt a mélypont.

XIV. Magyar Öntő Napok, Győr, Művelődési Központ, 1996. IX. 26–28.

A nyitóülés elnökségében jelen voltak – többek között – dr. Fazekas János, az OMBKE elnöke, dr. Szabó Zsolt c. államtitkár, valamint a város és megye vezetői. A rendezvényt Szombatfalvy Rudolf szakosztályelnök nyitotta meg (4. kép). A hat plenáris előadást több vitafórum követte, mint pl. az öntvénygyártók és -felhasználók találkozója (vezetője dr. Vörös Árpád), a Magyar Gépgyártók Országos Szövetségének a beszámolója (vitaindítója Kármán Antal, a Jászberényi Aprító-gépgyár igazgatója), a minőségbiztosítók találkozója (vezetője Rendes János, a VAW Alumíniumöntöde Kft.-től), végül az oktatás-szakemberképzés az öntődék számára (vezetője Imre Gyula, Rába). Különösen az utóbbi témakör helyzetét minősítették tragikusnak a résztvevők: nincs öntőszakmunkás- és -technikus-képzés, az iskolák felszereltsége rohamosan romlik. Üzemlátogatásra nyílt lehetőség az Audi Hungaria Motor Kft. hipermodern motorszereldejében, valamint a Rába öntödejében, kovácsológyárában és futóműgyárában. Megtekinthető volt a Rába jubileumi kiállítása is.

A külföldiek Pannonhalmát látogatták meg. A résztvevők száma 324 fő volt, ebből közel 100 külföldi. A rendezvény főszervezője Szij Zoltán volt.

XV. Magyar Öntő Napok, Székesfehérvár, Helyőrségi Tiszti Klub, 1999. IX. 23–25.

Ezt a konferenciát dr. Lengyel Károly nyitotta meg. Üdvözlő szavakat mondott dr. Tardy Pál, az OMBKE elnöke és Warvasovszky Tihamér, a város polgármestere. A XV. MÖN rendezvényei – első ízben, de egyben utoljára is – együtt futottak a 12. Fémöntő Napok rendezvényeivel. A nyitó plenáris előadást Kopátsy Sándor közgazdász tartotta. A résztvevők száma a még érezhető recesszió miatt csak 150 fő volt, ebből 13 külföldi. Elhangzott 18 előadás, ebből kettő külföldi. A szakkiallításán 11 cég vett részt, főleg képviseletiek. Két kerekasztal-megbeszélés volt, az egyik Major Frigyes, a Fémszövetség elnöke és dr. Sándor József, a MÖSZ elnöke vezetésével: „Kereslet-kínálat, lehetőségek-korlátok, érdekek-ellentétek a hazai fémiparban”, a másik Kővágó Zoltán (Gazdasági Minisztérium) vezetésével: „A beszállítói célprogramhoz kapcsolódó pályázati lehetőségek”. Az elsőnél főleg a hulladék-problémák körül alakult ki nagy vita. Üzemlátogatásra a Dunaferri DFK öntödejébe, a Magyarmet Finomöntöde Bt.-be és a Nehézfémöntöde Bt.-be volt lehetőség. A rendezvényt dr. Ládai Balázs kezdte szervezni, majd hivatali elfoglaltsága miatt Katkó Károly és dr. Lengyel Károly folytatta.

XVI. Magyar Öntő Napok, Hunguest Hotel Palota Lillafüred, 2001. X. 13–16.

A megnyitón – mások mellett – jelen volt *dr. Tolnay Lajos*, az OMBKE elnöke és *dr. Sohajda József* szakosztályelnökünk, ők üdvözölték a rendezvény jelenlévőit. A plenáris ülésen két előadás hangzott el, az egyik a *dr. Sándor József* – *dr. Havasi László* szerzőpárostól, a másik *dr. Molnár Sándortól*. A résztvevők száma 207 fő volt, közülük 38 külföldi. 19 műszaki és hat információs előadás hangzott el, valamint többévi szünet után nyolc diákelőadás is. Ki-ki poszteren is bemutathatta eredményeit. A két kerekasztal megbeszélés témája a Phare-program (IRC Hungary) négy előadással, valamint a környezetvédelem kérdéseivel foglalkozó volt szintén négy előadással. A Közép-európai Öntészeti Kezdeményezés (MEGI) ülésén ugyancsak négy előadás hangzott el. Üzemlátogatási lehetőségek: Prec-Cast Kft., a Borsodi Metal Öntöde Kft. és a Miskolci Egyetem (5. kép).

XII. Magyar Öntő Napok, Hunguest Hotel Palota Lillafüred, 2003. X. 5–7.

A rendezvény kezdetén a nyolc kiállító által képviselt kiállítást *dr. Vörös Árpád* nyitotta meg. A plenáris ülés elnökségében ülőket (*Dr. Josef Suchy* professzort, *dr. Gagyi Pálffy András*t, egyesületünk ügyvezető igazgatóját, *dr. Sándor József*et, a MÖSZ elnökét, *dr. Kaptay Györgyöt*, a ME dékánját és *Orosz Lajost*, Miskolc alpolgármesterét) szakosztályelnökünk, *dr. Sohajda József* köszöntötte. Majd a három plenáris előadás jelentős problémákat taglalt. A rendezvény keretében három fő kapta meg az „Öntészeti Szakosztályért” érmet (*dr. Lengyel Károly*, *Csire István* és *Buzgó Béla*). A rendezvényre 218 fő jelentkezett, közöttük 11 országból 35 külföldi, valamint 50 lengyel, német, cseh és szlovák fiatal hallgató. A regisztrált jelenlévőkön kívül 23 meghívott vendég is jelen volt (tiszteleti és nyugdíjas tagok, hallgatók és fiatal kezdők). A továbbiakban 25 szakmai, nyolc információs, kilenc diák és négy MEGI-országbeli fiatal előadása hangzott el. A két kerekasztal-megbeszélést egy-egy előadás vezette be, *Szekeres Zsolt* és *dr. Lengyel Károly* előadása a pályázati lehetőségekről, illetve a szakoktatásról. Üzemlátogatás keretében a Prec-Cast Kft., a ME műemlékkönyvtára, a Központi Kohászati Múzeum és az Őskohó volt látogatható. A rendezvény sikerét

a sok (11) szponzornak is köszönte a zárótartót *dr. Sohajda József*. A szervezőbizottság elnöke maga *Sohajda József* volt, tagjai *Katkó Károly*, *Kóvágo Zoltán*, *dr. Dúl Jenő* és *dr. Jónás Pál*.

XVIII. Magyar Öntő Napok, Balatonfüred, Hotel Annabella, 2005. X. 9–11.

A program 12 cég kiállításának megnyitásával kezdődött, *dr. Vörös Árpád* nyitó szavaival, amit az öntőnapok megnyitása követett. *Dr. Sohajda József* üdvözölte az elnökségben helyet foglaló *dr. Tolnay Lajost*, egyesületünk elnökét, *dr. Gagyi Pálffy András*t, egyesületünk ügyvezető igazgatóját, *dr. Kovács Ferenc* akadémikust, *dr. Bakó Károly*t, a MÖSZ elnökét. A konferenciának 169 hazai és tíz országból 27 külföldi résztvevője volt, összesen 80 cég képviselőjében. Három plenáris, 29 szakmai és három információs előadás hangzott el, mindebből tíz külfölditől. Vendégként most is jelen voltak tiszteleti és nyugdíjas tagok, hallgatók és pályakezdők. *Dr. Lengyel Kiss Katalin*, *dr. Takács Nándor* és *Pornói Sándor* kapott „Öntészeti Szakosztályért” emlékérmeket. A nyitóülés után az előadások két szekcióban zajlottak, az egyik a nemzetközi doktorandusz és hallgató szekció volt hét hazai és egy cseh előadóval. A kerekasztal-megbeszélésen a pályázati praktikákról vitatkoztak. Az első nap délutánján az oroszországi Wescast Hungary Kft. vasöntődjének, a győri Hydro Alumínium Kft. kokillaöntődjének, valamint az inotai MAL-MWK Kft. alumíniumöntődjének meglátogatására volt lehetőség. A rendezvényt a szakosztályelnök értékelő szavai zárták. A szervezőbizottság elnöke *dr. Sohajda József* volt, tagjai *Katkó Károly*, *dr. Hatala Pál*, *Sándor Balázs* és *dr. Dúl Jenő* voltak. A rendezvényt 15 cég és intézmény támogatta.

XIX. Magyar Öntő Napok, Hunguest Hotel Palota Lillafüred, 2007. X. 14–16.

A program 10 cég kiállításának megnyitásával (*dr. Vörös Árpád*) kezdődött. A konferenciát *dr. Bakó Károly*, a MÖSZ elnöke nyitotta meg. 80 cégtől 190 hazai és tíz országból 22 külföldi résztvevő jelent meg. Összesen 40 előadás hangzott el több szekcióban, ebből nyolc információs és négy poszterelőadás volt. Az egyik a doktorandusz szekció volt. A kerekasztal-megbeszélésen a környezetvédelmi moratóriumok lényegét és a hazai öntődék feladatait vitatták meg. Üzemlátogatás ke-

retében az apci Qualiform Zrt. kokillaöntődjének, az Adacast Kft. alumínium nyomásos öntődjének és az Alublock Kft. szekunder alumíniumtömb-gyártó csarnokának megtekintésére nyílt lehetőség. A konferencia második napján, a Miskolci Egyetemen, *dr. Nándori Gyula* néhai professzor 80. születésnapjára emlékezendő három emlékbeszéd hangzott el (*dr. Bakó Károly*, *dr. Dúl Jenő* és *dr. Werner Tilch* freibergeri professzor részéről). Majd *dr. Lengyel Károly* főtítkárhelyettes avatta fel *Nándori* professzor mellszobrát, *Kutas László* szobrászművész alkotását, aminek felállítását az Öntészeti Szakosztály és a volt tanítványok adakozása tette lehetővé. A rendezvényt *dr. Bakó Károly* értékelő beszéde zárta. Kiemelte, hogy a munkából derekasan kivették részüket az ME és a Dunaújvárosi Főiskola hallgatói. A konferenciát az Öntészeti Szakosztály és a MÖSZ vezetői szervezték, lehetőségét pedig 21 cég és intézmény támogatása teremtette meg (kiemelt szponzor az Air Liquid Hungary Kft. és a Qualiform Zrt. volt).

XX. jubileumi Magyar Öntő Napok, Hunguest Hotel Pelion Tapolca, 2009. X. 11–13.

A program most is a kiállítás megnyitásával kezdődött, a hat cég kiállítását *dr. Bakó Károly* nyitotta meg. A négy plenáris előadás előtt a konferenciát *dr. Tolnay Lajos*, egyesületünk elnöke, *dr. Sándor József* szakosztályelnök és *dr. Hatala Pál*, a MÖSZ ügyvezető igazgatója üdvözölte. A rendezvényt 151 regisztrált fő tisztelte meg, ebből 15 fő külföldi. A programban 31 előadás szerepelt, ebből hat külföldi referátum. A szakmai és információs előadások vegyesen kerültek sorra, de a doktorandusz és hallgató szekció külön zajlott hat előadással. A rendezvény második napjának délelőttjén az ajkai Le Belier Zrt. alumínium-kokillaöntődjének és a MAL Alufém Divíziójának, illetve a kisbéri U-Shin Kft. nyomásos magnézium- és cinköntődjének megtekintésére volt lehetőség. A kerekasztal-megbeszélést „Járműipari alkatrészgyártó szakképzés iskolarendszerben” címmel *dr. Lengyel Károly* vezette számos hozzászólás kíséretében, megoszló véleménnyel, de bizakodó hangulatban. A rendezvény szervezői a szakosztály és a MÖSZ vezetői voltak. A zárótartót *dr. Sohajda József* tartotta. Kiemelte, hogy ez a MÖN korszakváltást hozott, mert örömdetesen sok volt a fiatal előadó.

Összefoglaló értékelés

A húsz MÖN szakosztályunknak egyértelműen a fő hajtómotorja volt, és kell is, hogy a jövőben is az maradjon, mert a rendszerváltás utáni megváltozott gazdasági-társadalmi környezetben és a recesszió miatt elmaradtak – feltehetően véglegesen – a „kisebb”, inkább szakmai orientációjú Nyomákos és fémöntő napok, a Temperöntő és mintakészítő napok, a Járműipari öntvénygyártó napok stb. Mindezt döntően befolyásolta öntödénk és taglétszámunk drasztikus csökkenése. Ezért egyéni véleményem, hogy fontolóra kellene venni, nem volna-e kívánatos a mostanában két évente rendezett öntőnapokat három évente rendezni, hiszen volt példa a két konferencia közötti négy- sőt öt éves szünetre is az 50 év alatt.

Az egyes öntőnapokról a korábbi beszámolók alapján csak sematikus lehet szólni, mert ezek kezdeti terjedelme az Öntöde teljes lapszámáról, a 24 oldalról fokozatosan egy-másfél oldalra csökkent, amibe nyilvánvalóan belejátszott az Öntöde megszűnése is, de ugyanakkor megíróinak „tálatási” felfogása is különböző volt. Ki erre, ki arra tette a hangsúlyt, sőt a megírást vagy a kihagyást is. Az egyes beszámolókból még az egységes statisztika is nehezen készíthető el. Pl. a II. MÖN (1961) és a VII. MÖN (1973) anyagából még a résztvevők száma is hiányzik, és ezeket ma már lehetetlen rekonstruálni. Még inkább vonatkozik ez az előadások száma megadásának enyhén kaotikus volta.

Az elmúlt 50 év alatt kerekén 5000 hazai és mintegy 800 külföldi érdeklődött a MÖN után, ami rendezvényenként átlag 250 hazai kollégát jelent. Ezalatt az előadások száma közel 450 magyar és mintegy 200 külföldi volt. A legtöbb előadás 1969-ben volt (V. MÖN). Ekkor meghirdetve csak magyar előadások (43) hangzottak el, mégis volt három külföldi is. A legkevesebb előadást 1993-ban lehetett hallani (XIII. MÖN), öt magyart és tíz külföldit, azaz összesen csak 15-öt. Kétségtelenül igaz, ez az időszak volt a magyar öntészet utolsó fél évszázados történetének mélypontja. Sok öntöde bezárt, az öntvénytermelés a korábbi töredékére csökkent. Ennek

megfelelően a szakemberek „megszólítása” is nagy nehézségekbe ütközött amellet, hogy ilyen körülmények között a rendezvények finanszírozása is igen nehéz volt.

Az egyes MÖN-beszámolók a szakmai (tudományos) előadásokba hol beszámították a sokszor propaganda célú, ún. információs előadásokat, hol nem. Persze nem egyszer előfordult, hogy egy-egy információs előadás jobb volt, mint a tudományosnak nevezett. Az információs előadások leginkább külön szekcióban futottak, de volt példa az ellenkezőjére is. Ezeket a hazánk piacán már megjelent, vagy megjelenni kívánó külföldi cégek emberei, később képviselői tartották. Az ilyen előadásokat olykor filmvetítés kísérte, vagy helyettesítette. A MÖN megnyitását szinte kivétel nélkül plenáris ülés követte, leginkább 1-3 előadással. Volt azonban, amikor csak plenáris előadások szerepeltek a programban. A plenáris előadásokat legtöbbször szekcióülések követték egymással párhuzamosan, vagyis a hallgatóságnak lehetőség adatott válogatni a témákban.

Nemzetközi diáktalálkozóra első ízben – dr. Nándori professzor kezdeményezésére – 1975-ben került sor, 1982-, 1985- és 1989-ben már nyolc, nyolc és hét előadással. Ezt többévi szünet követte, majd 2001-, ill. 2003-ban nyolc és kilenc előadás hangzott el. 2003-ban egyesületünk négy országból 50 diákot látott vendégül. 2005-től ez a rendezvénysorozat felvette a doktorandusz szekció nevet. Ezzel a témával azért foglalkozok részletesebben, mert a fiatalok jelentik számunkra az utánpótlást. A XX., azaz a legutolsó öntőnapon helyesen értékelt dr. Sohajda József szakosztályelnök, amikor érzékelhető nemzedékváltásról beszélt. A ME Öntészeti Tanszékének doktoranduszai és fiatal doktori szakosztályunkban a biztató fiatalítást jelentik. Ennek tartós folytatásához, mint a szakma öregje, kívánok sok sikert.

Konferenciáinkon egy-egy alkalommal 7-14 országból vettek részt külföldiek, főleg a korabeli szocialista országokból, valamint az NSZK-ból és Ausztriából. A MÖN szervezői mindig igyekeztek a külföldiekkel hazánkat is megismertet-

ni (városlátogatások szakavatott vezetőikkel, Balaton, Pannonhalma). Kezdetben számukra vacsorát vagy fogadást adtak, a későbbiekben mostanáig részt vesznek a már hagyományos szakestélyeinken.

Nem véletlenül tértem ki mindig arra, hogy az aktuális „hatalom” részt vett-e a rendezvényeinken, és hogyan értékelték azt? Ez kezdetben igen magas szintű volt (Csergő és dr. Horgos miniszterek, dr. Kocsis és dr. Vörös miniszterhelyettesek előadásaikban ecsetelték az öntökkel szembeni elvárásaikat). Ez a rendszerváltás után szinte a nullára csökkent, megkeresésünk ellenére. Sajnos ez jellemző, az iparvezetéssel nagyon nehéz kapcsolatot teremteni! Egyesületünk vezetése mindig igen pozitívan támogatta szakosztályunkat és egyben a magyar öntő szakembereket ún. nagyrendezvényét, a Magyar öntőnapokat. A nyitóülésen – szinte kivétel nélkül, napjainkig – mindenkor elnökünk is jelen volt, nem ritkán a főtitkár kíséretében.

A MÖN helyszíne – pár kivételtől eltekintve (Balatonfüred és -aliga, valamint Tapolca) – mindig valamely nagyobb iparvárosban volt. Kezdetben öt alkalommal, majd a VII. MÖN helyszíne is a főváros volt, 1979 óta azonban mindig vidék. Így Miskolc (az Egyetemváros, ill. Lillafüred) négyszer látta vendégül a konferenciát, Győr és Székesfehérvár kétszer, Kecskemét, Sopron, Balatonaliga és -füred, Salgóbánya és Tapolca egyszer-egyszer. A MÖN vidéken történő megrendezése logikus volt, mert egyrészt az öntészet súlypontja Budapestről vidékre helyeződött, másrészt a rendszerváltás után a külföldi cégek öntöde-telepítése szintén vidéken ment végbe. Ugyanis a MÖN programjának mindig szerves részét képezte a helyi vagy környékbeli öntödéknek a meglátogatása. Egyedül a salgóbányai rendezvény leírása nem említi üzemeletogatást, de többek visszaemlékezése szerint akkor is volt. Igen öröndetes, hogy az új és igen korszerű nagy öntödék ma már lehetővé teszik az üzemeletogatást, ugyanígy mérnökeiknek a konferencián való részvételét, sőt előadás tartását is.

 Dr. Pilissy Lajos